

attention was paid to the processes of capitalization of the light industry in the region. It was determined the vectors of the factories technical development because of scientific achievements and the directions of the products sales of the enterprises on the external and internal markets. It was explored the role of the engineers, entrepreneurs and workers in the development of the light industry. It was shown the process of transition from manufactory to factory production and the influence of industry on the economic development of the region. It was emphasized that in spite of the importance and urgency of the problem it isn't revealed in the historical literature. During our study, it was found that the number of the textile and leather enterprises and workers were decreased, and also the volume of production was decreased, but not to the same extent as the first two indicators. It is obvious that there was a one-time process of the concentration and the mechanization of the production and the growth on this basis of labour productivity. It should be noted that a group of fibrous processing plants did not receive significant development in Ukraine. Ukraine's demand for wool, cotton and other products was satisfied with the production of the enterprises located in other parts of the Russian Empire. Only in Klyntsi a powerful center of cloth industry was formed in Ukraine. Intensive processes of the development of the cloth industry were promoted to its concentration.

Key words: light industry, export, market, raw materials, plant, technical progress.

УДК 94 (477.83–25):373.5.011.3–051 «185/191»

Ореста Коцюмбас

ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

У статті висвітлено маловідомі сторінки діяльності Академічної гімназії у Львові у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. Головна увага звернена на керівний склад гімназії, динаміку чисельності викладачів, охарактеризовано їх фахову та громадську діяльність.

Ключові слова: Львів, Академічна гімназія, адміністрація, викладачі, навчальний процес.

Академічна гімназія у Львові заснована в жовтні 1784 р. у відповідності до ухвали імператора Йосифа II при Львівському університеті [1, с. 16]. Початково гімназія перебувала в будинку університету на вулиці Театральній, у 1831–1862 рр. – Бернардинському монастирі, з 1862 р. – у Народному домі (вул. Театральна, 22). У 1907 р. головний заклад гімназії перевели в новий будинок на вул. Л. Сапіги 8 (сучасна С. Бандери 14), а в Народному домі діяла філія гімназії.

У другій половині ХІХ ст. приблизно 70 % української гімназійної молоді у Львові навчалося в Академічній гімназії, 30 % – у польській і німецькій гімназіях [2, с. 361]. Гімназія складалася з 13 паралельних класів головного відділення, котре налічувало у 1907 р. – 705 учнів та з шести класів філії з 357 учнями. Викладачами в обох закладах були одні і ті ж викладачі. Починаючи з 1907/1908 н. р., у філії сформувався новий учительський склад (директор філії і 6 постійних учителів). Керівником філії у 1907–1918 рр. був Сидір Громницький, котрий викладав класичні мови [3, с. 53].

З 1849 р. навчальний заклад став восьмикласним. Спершу викладання в гімназії вели здебільшого латинською мовою, з 1848 р. – німецькою, з 1867 р. у чотирьох молодших класах – українською, у чотирьох старших – польською, а з 1874 р. в усіх класах – українською мовою [4, с. 124].

Високий рівень гімназійної освіти і виховання учнів забезпечувався старанним добром викладацького складу та компетентністю керівників гімназії. Директорами гімназії в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. були Франц Бруггер (1848–1858 рр.), Іван Піонтковський (1858–1868 рр.), Василь Ільницький (1868–1892 рр.), Едвард Харкевич (1892–1911 рр.), Ілля Кокорудз (1911–1927 рр.).

У 1848–1858 рр. директором гімназії був німець Ф. Бруггер. За словами Е. Харкевича «... Чоловік чесний і розумний. Часи, коли він керував закладом були дуже неспокійними, що вимагало від нього великого такту та енергії». За директорства Ф. Бруггера розпочали вести письмову систематичну хроніку академічної гімназії під назвою «Geschichte des Lemberger k.k. academischen Gymnasiums», у якій фіксували чисельність, національність та релігійну приналежність учнів, важливі зміни серед учительського складу, а також процеси, пов'язані з організацією навчального процесу [5, с. 19].

У липні 1858 р. на посаду директора гімназії призначено українця І Піонтковського, особу рідкісного характеру, що невтомно працював на благо навчального закладу. До 1858 р. він працював у Самбірській гімназії.

У 1868 р. директором гімназії призначено священника В. Ільницького. Він очолював гімназію в період поступового впровадження в навчальний процес української мови, як мови викладання. Був ініціатором створення фахової комісії, котра опрацьовувала нові україномовні шкільні підручники та розробляла українську термінологію для усіх навчальних предметів. Завдяки зусиллям В. Ільницького та комісії народовців у 1871 р. видана «Руська Читанка» для молодших класів гімназії [6, с.25]. Саме за керівництва гімназією В. Ільницьким з 1874 р. усі класи гімназії переведено на українську мову навчання, а у 1878 р. проведено перший випускний іспит українською мовою.

За фахом В. Ільницький був істориком, написав ряд історичних нарисів, у яких популяризував окремі сторінки української історії та історичних діячів. У 1861 р. вийшла його монографія «Стародавній Звенигород», у 1862 р. – «Теребовля», «Вісти про землю і дії Русинів», котра містила карту розселення українського народу. Популярними у той час були й інші праці В. Ільницького, зокрема «Початок Руси», «Ярослав Осмомисл», «Король Данило», «Перші напади татар на Русь», «Дві облоги Львова Хмельницьким (1648 і 1655)». У працях про козаків В. Ільницький наголошував, що козаки обороняли від турків і татар не лише українські землі, а й європейські. Також дбав В. Ільницький і про навчальні підручники для гімназистів, зокрема підготував «Начерк географії й історії стародавнього і нового світу для шкіл низших гімназійних» (1861 р.). Як священник, для навчання релігії, переклав «Катихизм малий о християнско-католицькій вірі», «Історію католицької церкви» (1875 р.), «Начерк психології до ужитку шкільного і науки приватної» Йогана Крігера, «Учебник всемірної історії» Антона Гінделі. Вагомим внеском у навчальний процес було впорядкування у 1886р. «Читанки для молодіжи» [7, с.103]. Отже, В. Ільницький був не лише вмілим керівником, але й науковцем, перекладачем.

На межі століть академічну гімназію очолював Е. Харкевич (1892–1911 рр.). Середню освіту він здобув у Коломийській та Станіславській гімназіях, вищу – у Львівському та Інсбруцькому університетах. Учительський іспит склав у 1878 р. з грецької, латинської та німецької мов, а у 1887 р. з французької мови. Спочатку працював у німецькій гімназії у Львові, згодом у Тернопільській, та Краківській гімназіях. В академічній гімназії він викладав німецьку мову, а з 1899/1900 н. р. грецьку та французьку мови [8, с. 5].

Е. Харкевич написав «Хроніку львівської академічної гімназії», котра опублікована за 1900/1901 шкільний рік. Він був серед засновників у 1898 р. першої української приватної школи для дівчат імені Тараса Шевченка Українського педагогічного товариства. Також Е. Харкевич організував товариство «Руслан», котре надавало матеріальну допомогу учням з бідних родин [9, с. 35]. За багатолітню працю на освітянській ниві його призначено урядовим радником і нагороджено орденом Франц-Йосифа I та залізною короною III ступеня [10, с.83].

Наступним директором став І. Кокорудз, котрий очолив гімназію у 1911 р. і керував нею до 1927 року. У 1879 р. І. Кокорудз закінчив Академічну гімназію, за успіхи у навчанні одержав стипендію Єлизавети, яку заснував цар Франц Йосиф I. Навчався на філософському факультеті Львівського університету. У 1885 р. здобув фах викладача української мови і літератури та класичної філології для гімназій з українською та німецькою мовами викладання. Педагогічну роботу розпочав у Бродах, згодом у Станіславові. У 1896 р. одержав посаду професора Львівської академічної гімназії, викладав старослов'янську граматику, українську мову та літературу [11, с.176]. У Львові активно долучився до просвітницької роботи в «Руській бесіді», Руському педагогічному товаристві, Науковому товаристві ім. Шевченка, «Просвіті». І. Кокорудз автор наукових праць із класичної літератури, культури, педагогіки, історії літератури. Основними працями І. Кокорудза є «О мітології слов'янській» (1888 р.), «Думки Шевченка. Їх генеза і мотиви» (1892 р.) та ін. За наукову роботу йому присвоєно звання дійсного члена НТШ, був членом філологічної секції та головою комісії з питань класичної філології цього товариства [12, с.334]. За його ініціативою для учнів гімназії збудовано гуртожиток на вулиці Потоцького.

Підбір викладачів до гімназії був доволі ретельним. У середині XIX ст. восьмикласні гімназії мали право приймати іспити у кандидатів на посаду викладача, а також видавати кваліфікаційні свідоцтва терміном на шість років. Без наявності свідоцтва не можна було працювати в гімназії та навіть надавати приватні уроки чи лекції. Іспити кандидати на посаду викладача складали в усній і письмовій формах. Для здачі усного іспиту кандидат на посаду проводив показове заняття перед усім викладацьким зібранням. Письмовий іспит оцінювала учительська комісія гімназії [13, с. 25]. Це дозволяло керівництву навчального закладу підбирати кращих спеціалістів при заповненні вакантної посади.

У другій половині XIX – на початку XX ст. динаміка кількості викладацького складу гімназії була такою: у 1875/76 навчальному році – 17 викладачів (з них 9 професорів) [14, с. 1–2], у 1899/1900 н. р. – 23 викладачів (з них 15 професорів) [15, с.1–5], у 1913/14 н. р. – у Головному закладі гімназії

працювало 25 викладачів (з них 21 професор), 18- заступників вчителів, 7 – помічників учителів, у філії працювало – 20 викладачів (з них 16 професорів), та 19 заступників учителів [10, с.3–11].

Навчальний процес у гімназії тоді проходив за традиційною австрійською програмою навчання, яку в Галичині з 1867 р. дещо трансформовано з огляду на місцеві умови. За цією програмою учні вивчали наступні предмети: релігію, латинську, грецьку, польську, німецьку та українську мови, історію, географію, математику, фізику з хімією, природу, філософію, загалом 12 обов'язкових предметів. До необов'язкових предметів належали – історія рідного краю, французька мова, малювання, співи, стенографія, гімнастика [16, с. 55].

Більшість викладачів гімназії відзначалася високим фаховими рівнем знань та загальної ерудиції. Так, на високому професійному рівні проводили заняття викладачі німецької мови Мелетій Гладишовський і Михайло Подолинський; викладачі латинської і грецької мов – Костянтин Лучаковський і Сидор Громницький; учителі української мови – Юліан Дольницький і Петро Скобельський. Чимало гімназистів відвідувало надобов'язкові предмети, зокрема малювання, яке проводив Іван Цибульський, а також французьку мову вчителя Михайла Подолинського [17, арк.15].

У різні роки викладачами гімназії були знані в Галичині педагоги, зокрема І. Верхратський, В. Левицький, М. Почовський, Є. Макарушка, В. Кучера, С. Рудницький, І. Тершаковець та інші. Завдяки їхнім старанням вироблялася українська навчальна термінологія з навчальних дисциплін, а також вітчизняні підручники. Одночасно розпочалася теоретична розробка окремих проблем змісту освіти в педагогічній пресі (зокрема у «Шкільній часописі» [18, с.170], «Газеті школьній»), а також на викладацьких нарадах та конференціях [19, с.195].

Викладачі гімназії також активно займалися розробкою гімназійної програми з вивчення рідної мови, створенням наочності (географічних та історичних карт, портретів українських наукових та культурних діячів), а також довідкової літератури, зокрема словників, хрестоматій, збірників граматичних вправ тощо. Важливо, що навчальний процес у гімназії наприкінці ХІХ ст. був забезпечений більшістю українських підручників і посібників.

Про творчий пошук, дослідницьку роботу викладачів гімназії, свідчать цікаві науково-методичні розвідки з різних галузей науки, які містилися у науковій частині щорічних гімназійних звітів. Так, на сторінках цих звітів за різні роки можна зустріти наукові публікації Я. Городинського: «Причинки до студій над «Енеїдою» І. Котляревського»; О. Макарушки «О. Потебня і його наукова діяльність», «Складня причасників в Волинсько-галицькій літописі, староруским памятнику ХІІІв.»; В. Кучера «Електронна теорія металів» [17, арк. 32]; С. Рудницького: «Про зв'язь періодичної діяльності сонця з температурою земської атмосфери» [20, с.2]; М. Пачовського «Народний похоронний обряд на Русі» [21, с.3]; І. Тершаковця: «Галицьке літературне відродження» [22, с.4]; І. Кокорудза: «Старинна штука в ватиканському музею» [23, с.4], «По якому би пляну учти граматики українсько-русської мови в гімназиях» [24, с.2]; М. Возняка: «Маркіян Шашкевич як фольклорист»; Ф. Колесси: «Про віршовану форму поезій Маркіяна Шашкевича»; С. Людкевича: «Поезії Маркіяна Шашкевича в музиці» [25, с.2]; Остапа Грицяя: «Корнило Устиянович як драматург» [26, с.4], «Шевченкова баллада» [10, с. 3].

У другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. викладачами Академічної гімназії у Львові були відомі українські громадсько-політичні діячі, науковці, митці. Зокрема, у 1868 р. педагогічну діяльність в гімназії розпочав Омелян Партицький, який згодом став ученим-мовознавцем, етнографом істориком і громадським діячем. Народився він 1840 р. у с. Тесарів Стрийського повіту. Закінчив Львівський університет, став одним з лідерів народовецького руху в Галичині, редактором «Газети шкільної» (1875–1879 рр.). У 1867 р. О. Партицький підготував підручник з української мови і літератури, німецько-український словник. У 1894 році опублікував «Старинну історію Галичини». [27, с.558].

У 1871–1914 рр. математику і фізику в гімназії викладав Омелян Савицький, який народився 1845 р. у с. Грабівці (тепер Калуського району Івано-Франківської області). У 1869 р. юнак закінчив Львівський університет і присвятив себе педагогічній роботі. О. Савицький став автором перших у Галичині підручників із математики і фізики для гімназії написаних живою народною мовою («Арифметика і алгебра», тт. 1–2, 1876–1877; «Учебник фізики», 1885; «Наука геометрії», ч. 1–2, 1901 р.; «Геометрія», 1908 р. Педагог успішно працював над українською фізико-математичною термінологією [27, с.705].

Упродовж 1875–1892 рр. історію в Академічній гімназії викладав Юліан Целевич. Народився він у селі Павелчі (нині Івано-Франківська область) у родині священика. Гімназійну освіту здобув у Станіславові, вищу історичну – у Львівському та Віденському університетах. Ю. Целевич проявив себе не лише як педагог, але й як науковець. Він став автором низки наукових праць, серед яких розвідка «Чи було в Польщі невільницьке підданство» (1880–1881 рр.); стаття з історії козацької доби («Облога міста Львова в році 1772» (1883 р.); «Перехід козаків через Покуття до Молдови в році

1739» (1885 р.); цикл нарисів про опришківський рух на Прикарпатті під загальною назвою «Опришки»; автор монографії «Історія Скиту Манявського» (1886–1887рр.). Вчений зібрав також велику збірку народних переказів і легенд про Карпатських опришків [27, с.1032].

Понад 30 років (1868–1901 рр.) викладав історію і географію в гімназії Анатоль Вахнянин. Народився він у с. Сеняві неподалік Перемишля. Навчався в Перемишльській гімназії, Львівській духовній семінарії. Після завершення студій у Віденському університеті у 1868 р. юнак повернувся до Львова і продовжив педагогічну діяльність в Академічній гімназії. А. Вахнянин тісно співпрацював з комісією з підготовки українських підручників для народних і середніх шкіл. Згодом він зарекомендував себе як талановитий громадсько-політичний діяч. У 1868 р. його обрано першим головою «Просвіти», яка перетворилась на розгалужену по всій Галичині масову культурно – просвітню організацію. Він став одним з засновників Народної Ради, створеної народовцями у 1885 р., щоб вивести галицьке суспільство на шлях суспільного поступу.

Громадянська відданість поєднувалася в житті А. Вахнянина з великим мистецьким даром. Його знали не тільки як політика, але й як організатора львівських народних музичних товариств «Торбан»(1870 р.) та «Боян»(1890 р.), які стали взірцем для музичних осередків не лише в Україні, а й за її межами. У 1903 р. А. Вахнянин очолив «Союз співацьких і музичних товариств» і засновану при ньому школу. У 1907 р. А. Вахнянин розбудував школу у Вищий музичний інститут ім. М. Лисенка, директором якого залишався до кінця свого життя у 1908 р. [28, с.292].

З Академічною гімназією тісно пов'язане життя і діяльність одного з найвизначніших політиків Галичини, Юліана Романчука. Народився він у с. Крилос, неподалік Галича. Середню освіту здобув у гімназіях Станіславова і Львова. У 1860–1863 рр. навчався у Львівському університеті. Упродовж 1868–1901 рр. працював викладачем в Академічній гімназії у Львові. Як член шкільної комісії налагодив видання перших шкільних підручників українською мовою, зокрема, 1879 р. – двох читанок для учнів гімназій. Ю. Романчук належав до товариства українських учителів «Українська громада», діяльність якого була спрямована на розвиток української гімназійної освіти в Галичині. У 1912–1914 рр. керував роботою цього товариства.

Громадське покликання Ю. Романчука і талант організатора найповніше розкрились у його політичній діяльності як депутата Галицького сейму (з 1883 р.) й австрійського парламенту (з 1891 р.), керівника заснованої ним у 1885 р. Народної Ради, голови створеної у 1899 р. спільно з Іваном Франком Національно-демократичної партії. Завдяки своєму незаперечному авторитету, Ю. Романчук впродовж багатьох років очолював український парламентський клуб у Галицькому сеймі, керував українською фракцією в австрійському парламенті, а у 1910 р. був обраний його віце-президентом [29, с. 416].

На початку ХХ ст. у гімназії працювали педагоги, які внесли вагомий вклад у розвиток теорії та практики фізичної культури і спорту. Серед них виділявся Іван Боберський, який народився 1873 р. у с. Доброгостів Дрогобицького повіту на Львівщині у родині священика. Юнак навчався в університетах Львова, Відня і Граца. Перебуваючи у Західній Європі вивчав нові форми і методи фізичного виховання. І. Боберський працював в гімназії у 1901–1919 рр., викладав німецьку мову, гімнастику, завідував гімназійною бібліотекою для учнів [20, с.3]. Одночасно з 1901 р. керував учительським гуртком «Сокіл», а з 1908р. очолив руханкове товариство «Сокіл». У цьому товаристві учні академічної гімназії проходили заняття гімнастики, по чотири години на тиждень [30, арк. 32]. Він став одним із організаторів сокільсько-стрілецького руху в Галичині, 1910–1914 рр. обирався головою «Сокола-Батька». І. Боберський редагував періодичні видання «Вісті з Запоріжжя» і «Січові вісті» [27, с.858].

У 1904 р. Академічну гімназію у Львові закінчив з відзнакою Олександр Тисовський. Народився він у с. Бикові Самбірського повіту. Навчався у Львівському університеті. За фахом – біолог, викладач природничих наук. У 1909 р. захистив докторську дисертацію і до 1939 року викладав в Академічній гімназії Львова. О. Тисовський опублікував декілька цікавих статей з ботаніки і зоології, був обраний у склад НТШ. Він створив серед своїх учнів перші пластові гуртки і розробив принципи діяльності «Пласту» (уклав текст пластової Присяги, вимоги пластового іспиту, виховний план для пластової молоді тощо). 12 квітня 1912 року в гімназії склали присягу перші пластуни. Одночасно з О. Тисовським пластові гуртки засновували й інші галицькі діячі. У квітні 1913 р., у Львові сформовано «Організаційний пластовий комітет», куди увійшов і О. Тисовський. У 1913 р. він опублікував перший пластовий підручник [27, с. 76].

Отже, упродовж другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Академічна гімназія у Львові перетворилася на важливий український навчальний заклад, який готував національну еліту. Директорами гімназії були досвідчені педагоги, вмілі адміністратори. Викладацький склад гімназії з різних причин змінювався, однак кількісно і якісно зростав. Викладачі гімназії на високому професійному рівні проводили заняття з учнями, створили оригінальні підручники з рідної мови, літератури, історії, географії. Національні мотиви наповнили зміст посібників з арифметики,

природничих дисциплін, класичної філології. За своїм науково-методичним рівнем вони відповідали тогочасним вимогам європейських стандартів.

Список використаних джерел

1. Качмар В. М. Сторінки історії Львівського університету за матеріалами німецькомовних документів: навч.-метод. посібник / упоряд. В. М. Качмар, М. С. Смолій. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 168 с. + вкл. 2. Мокляк Я. Дискусії в Галицькому сеймі над першим шкільним законопроектом Юліана Романчука в 1884–1886 роках // Львів: місто-суспільство-культура: Вісник Львівського університету. Серія історична. Спецвипуск. Т.8. Ч.2. С.345–367. 3. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1907/1908. Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1908. 98 с. 4. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2т. Т.І: А-К. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 716 с.+112 вкл. 5. Хроніка львівської академічної гімназії – подав Едвард Харкевич // Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові. Львів: НТШ, 1901. 92 с. 6. Кухар Р. Українська академічна гімназія у Львові // Ювілейна книга української академічної гімназії у Львові. На 100-річчя першого українського іспиту зрілості 1878–1978. Філадельфія-Мюнхен, 1978. 613 с. 7. Тершаковець М. о. Василь Ільницький, перший директор УАГ // Ювілейна книга української академічної гімназії у Львові. На 100-річчя першого українського іспиту зрілості 1878–1978. Філадельфія-Мюнхен, 1978. 613 с. 8. Справоздане дирекції ц.к. Гимназії академічної у Львові за рік шкільний 1899/1900. Львів: З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, 1900. 57 с. 9. Справоздане дирекції ц.к. Гимназії академічної у Львові за шкільний рік 1896/97. Львів: З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, 1897. 50 с. 10. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1913/1914. Львів. З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1914. 116 с. 11. Сениця П. Професори Української академічної гімназії // Ювілейна книга української академічної гімназії у Львові. На 100-річчя першого українського іспиту зрілості 1878–1978. Філадельфія-Мюнхен, 1976. 613 с. 12. Енциклопедія Львова. Т.3 / За ред. А.Козицького. Львів: «Літопис», 2010. 736 с. 13. Хроніка львівської академічної гімназії – подав Едвард Харкевич. // Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові. Львів: НТШ, 1901. 60 с. 14. Справоздане дирекції ц.к. гімназії академічної у Львові за шкільний рік 1895/96. Львів. З друкарні Товариства ім. Шевченка, 1896. 55 с. 15. Справоздане дирекції ц.к. Гимназії академічної у Львові за рік шкільний 1899/1900. Львів: З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, 1900. 57 с. 16. Шах С. Львів – місто моєї молодости. Цісарсько-Королівська Академічна Гімназія. Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2010. 240 с. 17. Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДАІЛ України). Ф. 178. Оп. 3. Спр. 424. Арк. 15. 18. Школьна часопись. 1886. № 22. С.170. 19. Наша школа. Львів, 1909. № 3–4. С. 195–203. 20. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1901/1902: Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1902. 53 с. 21. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1902/1903. Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1903. 80 с. 22. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1907/1908. Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1908. 72 с. 23. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1906/1907. Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1907, 80 с. 24. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1909/1910. Львів: З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1910. 86 с. 25. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1910/1911. Львів. З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1911 85 с. 26. Звіт дирекції ц.к. академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1911/1912. Львів. З друкарні наукового товариства імені Шевченка, 1912. 95 с. 27. Довідник з історії України. Вид. 2-е. К., 2001. 1135 с. 28. Народжені Україною: меморіальний альманах. У 2-х.т. Т. 1. К.: Євроімідж, 2002. 896 с. 29. Народжені Україною: меморіальний альманах. У 2-х.т. Т.2. 877 с. 30. ЦДАІЛ України. Ф. 178. Оп. 3. Спр. 433. Арк. 32.

References

1. Kachmar V. M. Storinky istoriyi L'vivs'koho universytetu za materialamy nimets'komovnykh dokumentiv [Pages of History of Lviv University on the basis of materials of German-language documents]: navch.-metod. posibnyk / uporyad. V. M. Kachmar, M. S. Smoliy. L'viv: LNU imeni Ivana Franka, 2014. 168 s. + vkl. 2. Moklyak Ya. Dyskusiyyi v Halyts'komu seymy nad pershyim shkil'nym zakonoproektom Yuliana Romanchuka v 1884–1886 rokakh [Discussions in the Galician Sejm on the first school bill of Julian Romanchuk in 1884–1886]. L'viv: misto-suspil'stvo-kul'tura: Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya istorychna. Spetsvypusk. T.8. Ch.2. S.345–367. 3. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1907/1908 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for the school year 1907/1908]. L'viv: Z drukarni naukovooho tovarystva imeny Shevchenka, 1908. 98 s. 4. Encyclopedia. L'vivs'kyu natsional'nyy universytet imeni Ivana Franka [Encyclopedia. Lviv National Ivan Franko University]: v 2t. T.I: A-K. L'viv: LNU imeni Ivana Franka, 2011. 716 s.+112 vkl. 5. Khronika l'vivs'koyi akademichnoyi himnaziyyi – podav Edvard Kharkevych [Chronicle of the Lviv Academic Gymnasium - filed by Edward Kharkevich]. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi. L'viv: NTSh, 1901. 92 s. 6. Kukhar R. Ukrayins'ka akademichna himnaziya u L'vovi [Ukrainian Academic Gymnasium in Lviv]. Yuvileyna knyha ukrayins'koyi akademichnoyi himnaziyi u L'vovi. Na 100-richchya pershoho ukrayins'koho ispytu zrilosty 1878–1978. Filadel'fiya-Myunkhen, 1978. 613 s. 7. Tershakovets' M. o. Vasyl' Il'nyts'kyy, pershyy dyrektor UAH [o. Vasyl Illnitsky, the first director of the Uah]. Yuvileyna knyha ukrayins'koyi akademichnoyi himnaziyi u L'vovi. Na 100-richchya pershoho ukrayins'koho ispytu zrilosty 1878–1978. Filadel'fiya-Myunkhen, 1978. 613 s. 8. Spravozdanye dyrektsiyi ts.k. Hymnaziyi akademichnoyi u L'vovi za rik shkil'nyy 1899/1900 [Practical Guide to this directory Academic Gymnasium in Lviv for the Year of School 1899/1900]. L'viv: Z drukarni Naukovoho Tovarystva im.

Shevchenka, 1900. 57 s. 9. Spravozdanye dyrektsyyi ts.k. Hymnaziyi akademychnoyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1896/97 [Practical Guide to the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for the school year of 1896/97]. L'viv: Z drukarni Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka, 1897. 50 s. 10. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1913/1914 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for School Year 1913/1914]. L'viv. Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1914. 116 s. 11. Senytsya P. Profesory Ukrayins'koyi akademichnoyi himnaziyi [Professors of the Ukrainian Academic Gymnasium]. Yuvileyna knyha ukrayins'koyi akademichnoyi himnaziyi u L'vovi. Na 100-richchya pershoho ukrayins'koho ispytu zrilosty 1878–1978. Filadel'fiya-Myunkhen, 1976. 613 s. 12. Entsyklopediya L'vova [Encyclopedia of Lviv]. T.3 / Za red. A.Kozyts'koho. L'viv: «Litopys», 2010. 736 s. 13. Khronika l'vivs'koyi akademichnoyi himnaziyi – podav Edvard Kharkevych [Chronicle of the Lviv Academic Gymnasium - submitted by Edward Kharkevich]. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi. L'viv: NTSh, 1901. 60 s. 14. Spravozdanye dyrektsyyi ts.k. hymnaziyi akademychnoyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1895/96 [Practical Guide to this directory Academic Gymnasium in Lviv for School Year 1895/96]. L'viv. Z drukarni Tovarystva im. Shevchenka, 1896. 55 s. 15. Spravozdanye dyrektsyyi ts.k. Hymnaziyi akademychnoyi u L'vovi za rik shkil'nyy 1899/1900 [Practical Guide to this directory Academic Gymnasium in Lviv for the Year of School 1899/1900]. L'viv: Z drukarni Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka, 1900. 57 s. 16. Shakh S. L'viv – misto moyeyi molodosty. Tsisars'ko-Koroliv's'ka Akademichna Himnaziya [Lviv - the city of my youth. Tsissar-Royal Academic Gymnasium]. L'viv: Vydavnytstvo NU «L'viv's'ka politekhnik», 2010. 240 s. 17. Tsentral'nyy derzhavnyy istorychnyy arkhiv Ukrayiny, m. L'viv (dali – TsDIAL Ukrayiny). F. 178. Op. 3. Spr. 424. Ark. 15. 18. Shkol'na chasopys'. 1886. # 22. S.170. 19. Nasha shkola. L'viv, 1909. # 3–4. S. 195–203. 20. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1901/1902 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for school year 1901/1902]. L'viv: Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1902. 53 s. 21. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1902/1903 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for School Year 1902/1903]. L'viv: Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1903. 80 s. 22. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1907/1908 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for the school year 1907/1908]. L'viv: Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1908. 72 s. 23. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1906/1907 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for the school year 1906/1907]. L'viv: Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1907, 80 s. 24. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1909/1910 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for the school year 1909/1910]. L'viv: Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1910. 86 s. 25. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1910/1911 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for School Year 1910/1911]. L'viv. Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1911 85 s. 26. Zvit dyrektsiyi ts.k. akademichnoyi himnaziyi u L'vovi za shkil'nyy rik 1911/1912 [Report of the Directorate of Ts.K. Academic Gymnasium in Lviv for School Year 1911/1912]. L'viv. Z drukarni naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, 1912. 95 s. 27. Dovidnyk z istoriyi Ukrayiny [Directory of Ukrainian History]. Vyd. 2-e. K., 2001. 1135 s. 28. Narodzheni Ukrayinoyu: memorial'nyy al'manakh [Born by Ukraine: memorial almanac]. U 2-kh.t. T. 1. K.: Yevroimidzh, 2002. 896 s. 29. Narodzheni Ukrayinoyu: memorial'nyy al'manakh [Born by Ukraine: memorial almanac]. U 2-kh.t. T.2. 877 s. 30. TsDIAL Ukrayiny. F. 178. Op. 3. Spr. 433. Ark. 32.

Oresta Kotsymbas

TEACHING STAFF OF THE ACADEMIC GYMNASIUM IN LVIV (SECOND HALF OF THE XIX-EARLY XX CENTURY)

The article highlights little-known pages of the functioning of the Academic Gymnasium in Lviv in the second half of the nineteenth and early twentieth centuries. The main attention is focused on the direction of the gymnasium, the dynamics of the teachers' quantity, described their professional and social activities.

Key words: Lviv, the Academic Gymnasium, administration, teachers, educational process.